

ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Leadership of the Student Leader of Surindra Rajabhat University

ภุริศ ภูมิประเทศ¹ / ตรีชฎา สุขเกษม²

Poorit Poomipratate / Trichada Sukkasem

^{1,2}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Surindra Rajabhat University

Received: 13 November 2018

Revised: 30 January 2019

Accepted: 5 February 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามคณะ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เทคนิคการวิจัยเป็นเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ แบบภาวะผู้นำสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบรับใช้

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำแบบปรับใช้ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และภาวะผู้นำตามสภาพจริง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า แบบภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ผู้นำนักศึกษาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี มีการปรับตัวตลอดเวลา มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตั้งใจทำงานด้วยความจริงใจ และทำงานอย่างมีคุณภาพ ภาวะผู้นำแบบปรับใช้ ควรมีเอกลักษณ์ของตนเอง รู้จักวางตัวให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความปรองดองในหน่วยงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษาคณะอื่น ๆ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำนักศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเต็มใจ มีความยุติธรรม ไม่มีอคติ มีความอดทน เข้มแข็ง และเสียสละ และภาวะผู้นำตามสภาพจริงนั้น ผู้นำควรได้รับการพัฒนาในด้านการปฏิบัติหน้าที่ภาวะผู้นำ การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม และเพิ่มเติมความรู้ ความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์และส่งผลให้ผู้นำนักศึกษามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้นำนักศึกษา

Abstract

This quantitative study aimed 1) to study the leadership of Surindra Rajabhat University student leaders, 2) to compare the leadership of Surindra Rajabhat University student leaders classified by faculties, and 3) to investigate suggestions on the development of student leaders of Surindra Rajabhat University.

A questionnaire of .95 reliability was responded by 385 Surindra Rajabhat University students. Data was analysed by content validity, Cronbach's Alpha coefficient, percentage, mean, standard deviation, and F-test. The results were as follows:

1. The overall leadership of Surindra Rajabhat University student leaders was at a high level. In detail, the aspects of creative leadership, spiritual leadership, and servicing leadership were ordered from most to least respectively.

2. The comparison of opinions towards leader students' leadership classified by faculties revealed that students of each faculty had significantly different opinions towards creative leadership, servicing leadership, spiritual leadership, and authentic leadership at .05.

3. Concerning suggestions towards the development of the leadership of student leaders, for the aspect of creative leadership student leaders must possess creativeness, expressing confidence, positive thinking, continuous self-adjusting, positive attitude for ones' organizations, high-intended work commitment, and quality-oriented workmanship. For the aspect of servicing leadership they must possess self-identity, well-mannered quality, pleasant humanity, willing to listen to others' opinions, reconciliation quality and the quality of being proper examples for other students. For the aspect of spiritual leadership, moral principles and ethics must be possessed. Honest and justice must be practiced whole-heartedly without bias. Patience, hard working and sacrificing sense must be included. For the aspect of authentic leadership, the student leaders must be developed in terms of leader development, moral disciplines and ethics; and creativeness and knowledge must be added for their benefits which will result in more proficiency of their leading duties thereafter.

Keywords: leadership, student leader

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้มีความสามารถเต็มศักยภาพมีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ดังนั้น คนจึงเป็นปัจจัยและผลของการพัฒนาประเทศ หากประชากรของประเทศมีคุณภาพ จะส่งผลให้ประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน คนจะมีคุณภาพได้นั้นขึ้นอยู่กับระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาคน ดังคำกล่าวของ Office of Educational Reform (2001: 7) ที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ” ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีงาม รู้คุณค่าความเป็นไทย พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พึงเป็นไปได้เพื่อความเจริญของงานของบุคคล สังคมและประเทศชาติ พัฒนาคนไทยแบบองค์รวม ให้มีคุณภาพในมาตรฐานเดียวกัน เทียบเคียงมาตรฐานสากลและตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework, Thai NQF) ที่ปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในวงกว้าง ดังคำกล่าวของ Secretariat of the Council of Education (2010) คือ กระบวนการสำคัญในการผลักดันการพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพ นอกจากการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องอาศัยกระบวนการพัฒนานักศึกษาที่จัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน และซึมซับคุณธรรม จริยธรรม ได้ฝึกฝนทักษะ ทางปัญญา ได้พัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สร้างเสริมความรับผิดชอบ ฝึกการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา พัฒนาความเป็นผู้นำ ฝึกการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ความอดทน เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ของนักศึกษาในรูปแบบทักษะชีวิต ทักษะสังคม และสมรรถนะพื้นฐาน ซึ่ง Nakavichet (2006: 114-119) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่มีคุณภาพให้นักศึกษาได้เข้าร่วมและเกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ อย่างมีความสุข จะต้องอาศัยทั้งอาจารย์ บุคลากร ด้านกิจการนักศึกษา และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องอาศัยผู้นำนักศึกษาที่จะร่วมริเริ่มและดำเนินงาน

กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ชักนำเพื่อนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และชักจูงให้บรรดานักศึกษาทั้งสถาบันให้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนักศึกษา ผู้นำนักศึกษารุ่นที่ช่วยพัฒนาให้รุ่นน้องรู้จักบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นนักศึกษาของสถาบัน โน้มน้าวรุ่นน้องให้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ เกิดพัฒนาการทักษะการใช้ชีวิต จากการเข้าร่วมกิจกรรม นอกเหนือจากการเรียนรู้ทฤษฎีวิชาการตามปกติ พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษามีอิทธิพลเชิงบวกต่อพันธะผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อสถาบัน ผู้นำนักศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้ภาวะผู้นำร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาตามเป้าหมายระดับชาติ อันมีแนวโน้มนำการพัฒนาสู่การเป็นผู้นำนักศึกษาในยุคการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนที่พึงมีการไว้วางใจ เอาใจใส่กัน มีการเปลี่ยนแปลง มีการใช้อำนาจจากความกล้าหาญและความอบอุ่น รวมทั้งใช้การสื่อสารที่มุ่งทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เสริมความยั่งยืนของมหาวิทยาลัย

ผู้นำนักศึกษามีบทบาทสำคัญในการริเริ่ม โครงการ กิจกรรมนักศึกษา และดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมนักศึกษาต้องการผู้นำกิจกรรมที่มีความเสียสละ มีแผนการทำงานเป็นทีมมีส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้นำนักศึกษาที่ดีนั้นต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี โดยมีความสามารถในการชักจูงให้สมาชิกเกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน มีความสามารถในการขจัดความขัดแย้งของกลุ่ม เอาใจใส่กลุ่ม มีความเข้าใจพฤติกรรมของแต่ละคน ดังนั้น การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพ มีความเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสังคมปัจจุบันที่ต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ด้านวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพในสถานประกอบการ มีความรอบรู้ มีความคิดด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถพัฒนาและประยุกต์แนวทางใหม่เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการ และมีความเป็นผู้นำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มี วัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่ชุมชน ปรับปรุงและ ถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครูส่งเสริมวิทยฐานะครู มี อัตลักษณ์ คือ คุณธรรมนำความรู้ สู้สัมมาชีพ และเอกลักษณ์ คือ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นผู้สากล และจัดการให้บรรลุตามพันธกิจ ภารกิจดังกล่าวมีความสำคัญยิ่งต่อการ พัฒนาคุณภาพบัณฑิตและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วยคณา ฆนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะครุศาสตร์ คณะ วิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ร่วมกับกองพัฒนานักศึกษา ในการบริหารกิจการนักศึกษาประกอบด้วยรองอธิการบดี รองคณบดี และผู้นำนักศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการองค์การนักศึกษา สโมสรนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ และคณะเกษตรและอุตสาหกรรม เกษตร ซึ่งผู้นำนักศึกษาได้รับการเลือกตั้งจากนักศึกษาเพื่อเป็นตัวแทนนักศึกษา ผู้นำ นักศึกษาต้องดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของงานกิจการนักศึกษา ประกอบด้วยงาน ธุรการ งานส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา งานส่งเสริมและรักษาวินัย งานส่งเสริมการกีฬา งานการศึกษาวิชาการทหาร งานทุนการศึกษา งานแนะแนวอาชีพ และจัดหางาน งาน อนามัยและสุขภาพ งานสวัสดิการและบริการทั่วไป แต่ในการดำเนินงานกิจกรรมของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผู้นำนักศึกษายังขาดทักษะในการเป็นผู้นำกลุ่ม ขาดความร่วมมือร่วมใจของทีมงาน และขาดการประสานงานที่ดี ซึ่งทำให้การ ดำเนินงานกิจกรรมไม่สำเร็จตามเป้าหมาย

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ มีประโยชน์ต่อ มหาวิทยาลัยและคณะต่าง ๆ ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตที่มีความรู้คู่

คุณธรรมในการจัดการนิกิจการนักศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
รัฐบาล ท้องถิ่น และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

จำแนกตามคณะ

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สมมติฐานการวิจัย

ผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีภาวะผู้นำ
แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาภาคปกติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปี 2560 จำนวน 10,386 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตร
ของ Taro Yamane ได้จำนวน 385 คน โดยแบ่งตามสัดส่วนของนักศึกษาสังกัดคณะ
ต่าง ๆ คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 89 คน คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 81 คน คณะครุศาสตร์ จำนวน 76 คน

คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 53 คน คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 44 คน และ คณะเกษตรอุตสาหกรรม จำนวน 42 คน

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 4 ประการ ตามแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำของ Yukl (2010) คือ ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และ ภาวะผู้นำตามสภาพจริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยและคณะได้แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert's rating scale)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างครบแล้ว และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ คือ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม ได้ค่าเท่ากับ .95 และค่าความเชื่อมั่นด้วย Combrash's Alpha ได้ค่าเท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าความถี่ และร้อยละ คิดเห็นภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามคณะ โดยใช้ค่า F-Test และข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้มนัก

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เรียบเรียงข้อมูล เป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่จำแนกตามคณะ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษาเพศชาย จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 รองลงมา เป็นเพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.40 โดยเป็นนักศึกษาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวนมากที่สุด คือ 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.12 รองลงมา คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.04 และจำนวนน้อยที่สุด คือ คณะเกษตรอุตสาหกรรม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.91

2. ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.03$) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ($\bar{X}=3.98$) ภาวะผู้นำตามสภาพจริง ($\bar{X}=3.95$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือ ชอบความท้าทาย ($\bar{X}=4.12$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ($\bar{X}=3.78$)

2.2 ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการทำงาน ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา คือ ให้ความเคารพผู้อื่น ($\bar{X}=3.99$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ($\bar{X}=3.79$)

2.3 ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความอดทน อดกลั้น ($\bar{X}=4.18$) รองลงมา คือ มีความเชื่อและศรัทธาในความคิด ($\bar{X}=4.10$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ ($\bar{X}=3.79$)

2.4 ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการสร้างค่านิยมที่ดีงาม ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา คือ มีเอกลักษณ์ของตนเอง ($\bar{X}=4.03$) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}=3.85$)

3. ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และภาวะผู้นำตามสภาพจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า

4.1 ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ผู้หน้านักศึกษาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี มีการปรับตัวตลอดเวลา มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตั้งใจทำงานด้วยความจริงใจ และทำงานอย่างมีคุณภาพ

4.2 ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ควรมีเอกลักษณ์ของตนเอง รู้จักวางตัวให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความปรองดองในหน่วยงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศึกษาคณาอื่นๆ

4.3 ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำนักศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเต็มใจ มีความยุติธรรม ไม่อคติ มีความอดทน เข้มแข็ง และเสียสละ

4.4 ภาวะผู้นำตามสภาพจริง ผู้นำนักศึกษาควรได้รับการพัฒนาในด้านการปฏิบัติหน้าที่ภาวะผู้นำ การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และเพิ่มเติมความรู้ ความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์และส่งผลให้ผู้นำนักศึกษามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้นต่อไป

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่ได้รับการคัดเลือกจากนักศึกษาตามระบอบประชาธิปไตย มีการสมัครและลงคะแนนลับจากนักศึกษา ดังนั้น ผู้นำที่ได้รับการคัดเลือกจึงเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น เสียสละ อุทิศตน มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติหน้าที่ จนได้รับการยอมรับจากนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ คือ 1) มีภาวะผู้นำมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเหตุผลสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 3) มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณและความชำนาญในความสามารถพิเศษ 4) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5) รักประชาธิปไตย ภูมิใจใฝ่พัฒนาท้องถิ่น ทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำของผู้หน้านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ชอบความท้าทาย และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Phatipun (2013) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้หน้านักศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการผลักดันให้ผู้ร่วมงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งมา ด้วยการคิดหลายมิติ คิดบวก คิดเชิงสร้างและพัฒนา รวมทั้งการคิดแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ubeben, Hughes and Norris (2011) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของผู้หน้าที่มีภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ คือ การตั้งเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนในการทำงานของผู้นำและมองภาพในอนาคต ที่เป็นไปได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ 2) ความยืดหยุ่น คือ การที่ผู้หน้าไม่ยึดติดในวิธีการทำงานและแก้ปัญหาแบบเดิม และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ อันเกิดจากการเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ รวมถึงการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย 3) การสร้างแรงจูงใจ คือ ผู้หน้าต้องรู้จักการโน้มน้าวผู้อื่นให้ปฏิบัติตามตนเองโดยการสร้างความมั่นใจ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน 4) ใฝ่เรียนรู้ คือ เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยอาศัยการคิดไตร่ตรองเพื่อคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น และ 5) มีจินตนาการ คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขันในการทำงาน และมีสติปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

1.2 ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำแบบรับใช้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการทำงาน รองลงมาคือ ให้ความเคารพผู้อื่น และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiphakthamrongkhun (2010) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ทั้งโดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ Chaiyaphum (2007) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำแบบรับใช้ โรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหาร โรงเรียนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีความพร้อมอุทิศตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความเคารพ และให้การยอมรับให้เกียรติและให้การตอบสนองผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับ Wiphakthamrongkhun (2010: 8) ได้อธิบายว่า ลักษณะพฤติกรรมของภาวะผู้นำแบบรับใช้ คือ 1) เห็นคุณค่าของผู้อื่น การที่ผู้นำเชื่อมั่นและยอมรับความสามารถของผู้อื่น เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ร่วมเป็นผู้นำในการทำงาน 2) การมีวิสัยทัศน์ คือ การที่ผู้นำตั้งเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จลุล่วงในการทำงาน 3) การสร้างแรงจูงใจ คือการโน้มน้าวให้ผู้อื่นทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยการทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความมั่นใจในตนเองและมุ่งบรรลุเป้าหมายสำเร็จร่วมกัน 4) มีความเชื่อและศรัทธา คือ ผู้นำต้องสร้างความศรัทธา และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความมุ่งมั่นตั้งใจ มีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อไปสูเป้าหมายร่วมกัน 5) มีคุณธรรม จริยธรรม คือ การยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการทำงาน โดยการสร้างค่านิยมที่ดีงาม และนำไปปรับใช้กับกิจกรรมต่างๆ และ 6) มีใจรักในการ

บริการผู้อื่น คือ เป็นการปฏิบัติของผู้นำในการให้บริการแก่ผู้ตาม เพื่อให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม มีความก้าวหน้า และความเจริญงอกงาม

1.3 ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความอดทน อดกลั้น รองลงมาคือ มีความเชื่อและศรัทธาในความคิด และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thippayanech (2012) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการแสดงออกภาวะผู้นำเชิงจิตวิญญาณในระดับมาก และ Meemoei (2010) ได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้และจิตวิญญาณในองค์กร ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำแบบรับใช้และจิตวิญญาณในองค์กร และผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้นำนักศึกษาเป็นผู้นำที่จูงใจให้ผู้อื่นเกิดความศรัทธาในตนเอง เกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจจนสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการพัฒนางานได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Fry and Matherly (2003) และ Chongvisan (2001: 306) ได้อธิบายว่าเป็นผลมาจากพฤติกรรมการนำของผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี และเห็นคุณค่าของผู้อื่น มีความเชื่อ และศรัทธา คือ มีความมุ่งมั่นและอดทนในการทำเป้าหมายที่ได้วางไว้ โดยปฏิบัติจนสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้ มีความไว้วางใจได้ คือ การที่ผู้นำมีความมั่นคงในคำพูด และการกระทำจนทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ

1.4 ภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำตามสภาพจริง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีการสร้างค่านิยมที่ดีงาม รองลงมาคือ มีเอกลักษณ์ของตนเอง และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้นำนักศึกษาเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีค่านิยมหลักทางบวก เช่น ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อ ความเมตตากรุณา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และการมองโลกในแง่ดี ยอมรับหลักการของค่านิยมที่แท้จริง ซึ่ง Yuke (2010: 278)

กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้นำตามสภาพจริง มีการปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอ บุคคลเหล่านั้นจะไม่ต้องการที่จะได้รับการยกย่องหรือสถานะอำนาจใด ๆ แต่เป็นไปเพื่อการแสดงออกและการปฏิบัติตามค่านิยมและความเชื่อ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ จำแนกตามคณะ พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ด้านภาวะผู้นำ สร้างสรรค์ ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ และภาวะผู้นำตามสภาพจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องมาจากคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้กำหนดเอกลักษณ์และคุณลักษณะของบัณฑิต ที่พึงประสงค์ของคณะ ซึ่งทางคณะได้จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อหล่อหลอมนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน ตามเอกลักษณ์ และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของแต่ละคณะ ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อผู้นำนักศึกษาของคณะ จึงทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ภาวะผู้นำสร้างสรรค์ ผู้นำนักศึกษาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มองโลกในแง่ดี มีการปรับตัวตลอดเวลา มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตั้งใจทำงานด้วยความจริงใจ และทำงานอย่างมีคุณภาพ

3.2 ภาวะผู้นำแบบรับใช้ ควรมีเอกลักษณ์ของตนเอง รู้จักวางตัวให้เหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความปรองดองในหน่วยงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศึกษาคณะอื่น ๆ

3.3 ภาวะผู้นำทางจิตวิญญาณ ผู้นำนักศึกษาต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเต็มใจ มีความยุติธรรม ไม่อคติ มีความอดทน เข้มแข็ง และเสียสละ

3.4 ภาวะผู้นำตามสภาพจริง ผู้นำควรได้รับการพัฒนาในด้านการปฏิบัติหน้าที่ภาวะผู้นำ การพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม และเพิ่มเติมความรู้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์และส่งผลให้ผู้นำนักศึกษามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ กองพัฒนานักศึกษาร่วมกับคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในการวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมกำกับติดตามให้มีความพร้อมในการพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้นำนักศึกษา ดังที่ Nakavichet (2006) ได้อธิบายว่า การดำเนินงานบูรณาการกระบวนการจัดการคนเก่ง ประกอบด้วย การสรรหาผู้นำนักศึกษา การคัดเลือกผู้นำนักศึกษาที่สรรหามาได้ การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้นำนักศึกษา โดยการอบรมตามหลักสูตรพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้นำนักศึกษาด้านการบริหาร การจูงใจ การธำรงรักษาผู้นำนักศึกษา และการสืบทอดผู้นำนักศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตผู้นำนักศึกษาที่มีการพัฒนาภาวะผู้นำและมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้นำนักศึกษา มีปัจจัยสนับสนุน 3 ด้าน คือ ด้านนโยบายมหาวิทยาลัย ด้านบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม ด้านงบประมาณ และทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phaiyeord (2012) ได้อธิบายว่า ควรให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำ รวมทั้งการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำแก่ผู้นำนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินการกิจการนักศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะการวิจัย 2 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ควรกำหนดนโยบายพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้นำนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดผู้รับผิดชอบร่วมกัน คือ กองพัฒนานักศึกษาและคณะ

1.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับอัตลักษณ์เอกลักษณ์ ปรัชญา พันธกิจ คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของคณะและมหาวิทยาลัย รวมทั้งบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานกิจการนักศึกษาให้แก่ผู้นำนักศึกษาและนักศึกษาทั่วไป เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

1.3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษาทุกระดับ ได้แก่ องค์กรนักศึกษา สโมสรนักศึกษาประจำคณะ ประธานชมรม และหัวหน้าห้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภาวะผู้นำให้แก่นักศึกษา ในการรู้จักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความรัก ความสมัครสมานสามัคคี ตลอดจนแบ่งปันประสบการณ์ทำงานร่วมกัน รวมทั้งเพื่อหาแนวทางการวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมหลักสูตรและส่งเสริมทางวิชาการต่าง ๆ และพัฒนาทักษะการจัดกิจกรรมนักศึกษาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และการบริหารงานกิจการนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานกิจการนักศึกษาให้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจการนักศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวและให้คำปรึกษาแก่ผู้นำนักศึกษาในการดำเนินงานกิจการนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านความเป็นพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตยของผู้นำนักศึกษา

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้นำนักศึกษาในมิติผู้นำทางวัฒนธรรมสู่ประชาคมอาเซียน

References

- Chaiyaphum, B. (2007). *The study of the characteristics of the leader and the atmosphere of Catholic School under Faculty of Pakinee Phragumun Jesus*. Independent Study of Education in Educational Administration, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Chongvisan, R. (2001). *Teaching for psychological testing in the industry*. Bangkok: Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. [in Thai]
- Fry, L.W. & Matherly, L. (2003). *Workplace spirituality, spiritual leadership, and performance excellence*. In S. Roglberg and C. Reeve (Eds.). *The Encyclopedia of Industrial and Organizational Psychology*. San Francisco: Sage Publishing.
- Meemoei, T. (2010). *Leadership, service and spiritual leadership, spiritual servants in the organization, the results of the performance of the top management, food industry in Bangkok*. Master of Science Thesis in Psychology, Kasetsart University. [in Thai]
- Nakavichet, K. (2006). *Factors influencing bonding student bonding with University Private School*. Doctor of Education Dissertation in Educational Administration, Wong Chawalitkul Nakhon Ratchasima University. [in Thai]
- Office of Educational Reform. (2001). *Education reform under the National Education Act. 1999*. Bangkok: Office of Educational Reform. [in Thai]
- Phaiyeord, R. (2012). *Leadership development of student leaders Phitsanulok Rajabhat University*. Phitsanulok: Faculty of Humanities and Social Sciences, Phitsanulok: Pibulsongkram Rajabhat University. [in Thai]
- Phatipun, K. (2013). *Creative leadership*. Bangkok: The Blue Curtain. [in Thai]

- Secretariat of the Council of Education. (2010). *Educational reform proposals in the second decade*. Bangkok: Prick khan Graphic. [in Thai]
- Thipayanech, K. (2012). *Study of the model of spiritual leadership equation for basic school administration*. Doctor of Education Dissertation in Educational Administration, Khonkaen University. [in Thai]
- Ubeben, G. C., Hughes, L. W & Norris, C. J. (2011). *The Principal: creative leadership for excellence in schools* (6th ed.). Boston: Pearson.
- Wiphakthamrongkhun, A. (2010). *Characteristics of executive leadership of Foundation Education St. Gabriel of Thailand*. Independent Study of Education in Educational Administration, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Yukl, Gary. (2010). *Leadership in organizations* (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

Authors

Assistant Professor Dr.Poorit Poomipratate

Mrs.Trichada Sukkasem

Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surindra Rajabhat University

286 Surin-Prasart Road, Muang District, Surin 32000

Fax: 0-4453-1369 Tel.: 08-8043-0873 Email: sud_rit@hotmail.com,

Trichada05@gmail.com

